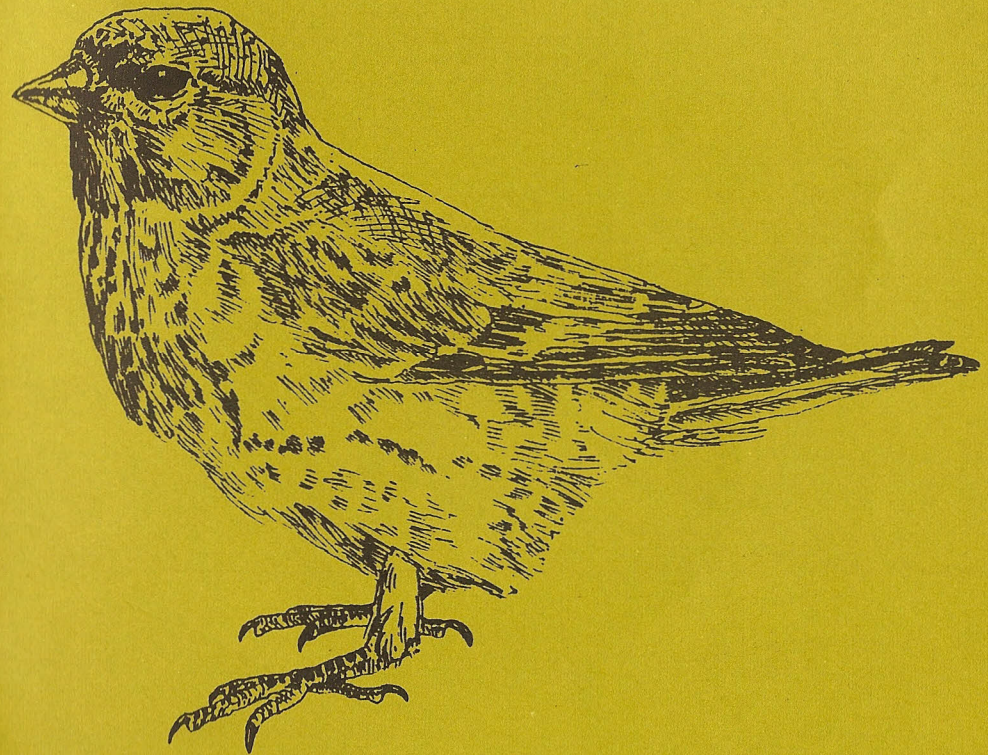

DE MOURIK
JAARGANG 9 NUMMER 4

VOGELWERK GROEP RIJK VAN NIJMEGEN EN OMSTREKEN

Redactie: Lies Begheyn
Johan Thissen

Redactieadres: Hobbemaweg 118, 6562 CW Groesbeek

Distributie: Wim Melenhorst, Gen. Gavinstraat 38
6585 WN Mook, tel. 08896-2206

Illustraties: Dick Heg, Jeroen Helmer,
Pieter-Paul van Laake

Overname van (gedeelten) van artikelen of van illustraties is uitsluitend toegestaan met bronvermelding en schriftelijke toestemming van de auteur.

Aanwijzingen voor auteurs:

ARTIKELN - De redactie is bereid U bij te staan onder andere inzake het verzamelen van literatuur- en archiefgegevens.
Tikwerk kan door ons gedaan worden.

Wanneer U het zelf tikt - Duidelijke, scherpe letter!

Geen versleten lint, machine schoonmaken of een wegwerp-carbonlint gebruiken.

Tikken op gewone A4-vellen.

Kantlijn links én rechts 2 cm,
onder en boven 2,5 cm.

Dicht opeen tikken (regelstelling 1)

ILLUSTRATIES: Pentekeningen met Oost-Indische inkt op wit papier of transparant.
Bij voorkeur ongeveer 1,5 tot 2maal de grootte waarop ze afgedrukt moeten worden.

I N H O U D

Huishoudelijke mededelingen	121
Veldwaarnemingen juli-oktober 1983	124
Trefkans Roodborsttapuit	127
Scholle-Salmorth jaren twintig	130
Nestkasten Mill 1983	135
Zeeland oktober 1983	140
Wales zomer 1983	141
Rivierentellingen maart 1983	142
Recensie Vögel des Rheinlandes	144

VAN DE BESTUURSTAFEL

GANZENFOLDER

ER WORDEN NOG DRINGEND BEZORGERS VOOR DE GANZENFOLDER GEZOCHT (ZIE VORIGE MOURIK)!

VEEL TE WEINIG MENSEN HEBBEN ZICH BIJ ONDERGETEKENDE OPGEGEVEN!

BEDENK DAT DEZE ACTIVITEIT EEN BESLUIT VAN DE LEDENVERGADERING IS!

Johan Thissen
Hobbemaweg 118
6562 CW Groesbeek
tel. 08891-5852

BESTUURSSAMENSTELLING

Rein Böhmer heeft het bestuur om persoonlijk redenen verlaten. Het bestuur streeft er naar zijn plaats op te vullen in de voorjaarsvergadering.

BROEDVOGELINVENTARISATIE

Het bestuur heeft, mede naar aanleiding van het besluit van SOVON/COV om de territoriumkartering te kiezen, besloten om als vogelwerkgroep mee te gaan doen aan het nieuwe broedvogelmonitoringproject van SOVON/COV. Raymond Schuurkes en Henk de Vries zullen een voorstel doen wat betreft het te onderzoeken gebied. Voor inspraak en inlichtingen kan men zich tot hen wenden.

REDACTIONEEL

Lies Begheijn kan de komende maanden weinig tijd besteden aan typewerk voor de Mourik. Uw redacteur zoekt een persoon, die voorlopig een gedeelte van haar taak kan overnemen.

Het ingesloten losse vel vervangt een foutief gedrukt blad van de vorige Mourik.

Het ingelegde artikel over vogels van Bottendaal hoort bij Mourik nr. 2 van dit jaar.

AKTIVITEITEN

BEKENTELLINGEN

De eerste bekendtelling (weekeind 26/27 november) trof slecht stormweer. Gelukkig is toch een groot deel van de beken en weteringen geteld. De volgende telling is gepland in het weekeind van 4/5 FEBRUARI 1984. Inlichtingen bij Dick Visser, Bruuk 122, 6562 KH Groesbeek, te. 08891-3035.

WITGATJE

Hierbij een verzoek om zo veel mogelijk gegevens uit heden en verleden over het voorkomen van Witgatjes in onze kontreien: plaats, voedselterrein, eventueel bekende verblijfsduur enzovoorts.

Aan de hand van deze gegevens en gegevens uit het archief van de VWG wil ondergetekende een artikel schrijven voor de Mourik.

Gegevens graag opsturen aan de waarnemingssecretaris (P. Brouwer). Deze zal ze na opname in het archief aan mij doorgeven.

Dick Heg
Passtraat 3
5826 AL Groeningen
tel. 04781-2161

KLEINE ZWANEN-ONDERZOEK

Deze winter is de laatste van het twee jaar durende landelijke onderzoek naar het voorkomen van de Kleine Zwaan. Gedurende twee winters worden alle Kleine Zwanen iedere twee weken geteld en het broedsucces bepaald door middel van het tellen van het aantal juveniele vogels en het vaststellen van de grootte van de families.

De tellingen in het gebied van onze vogelwerkgroep waren in de eerste winter niet zo best georganiseerd. Dit jaar proberen we het beter te doen. Er is geprobeerd om alle terreinen, waar eventueel Kleine Zwanen zouden kunnen pleisteren, te laten bezoeken rond de maandwisselingen. Op de helft van de maand worden deze gebieden al tijdens de rivierentellingen bezocht. Hiervoor zijn mensen aangezocht. Dit is niet in alle gevallen gelukt. Een en ander kan door onderstaand tabelletje wat verduidelijkt worden.

Telweekeinde	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
31-12/2-1	a	b	c	d	e	f	g	i		j
14/15-1	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
4/6-2	a	b	c	d	e	f	h	i		j
18/20-2	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
3/5-3	a	b	c	d	e	f		i		j
17/19-3	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
31-3/2-4	a	b	c	d	e	f		i		j

Trajecten

1. Westelijke Maasoever Maasheggen Groeningen-Vortum
2. Oostelijke Maasoever Gennep-Heyen en Niers
3. Kraayenbergse plassen ten westen van Cuyk
4. De Keent ten westen van Grave
5. De loonse Ham ten zuiden van Wychen
6. De Ooypolder
7. De noordelijke Waaloever ten oosten van Nijmegen
8. De Waaloevers tussen Nijmegen en de brug bij Ewijk
9. De zuidelijke Waaloever tussen de bruggen bij Ewijk en Beneden-Leeuwen
10. De noordelijke Waaloever tussen de in 9 genoemde bruggen

Tellers

R Rivierentelling	d Rein Böhrer	h Ward Hagemeyer
a Dick Heg	e Rob Gorissen	i Rob Bouwmans
b William Verpoort, Wouter Hesem	f André van Eck	j Aart Vink
c Louis Geraets	g Gerard Verkley	

De uiterwaarden bij Wamel en Dreumel en de Maas ten westen van Grave worden vanuit de vogelwerkgroep helaas door niemand bezocht. Wat het stuk langs de Maas betreft is dat waarschijnlijk niet zo vreselijk, maar dit geldt wel voor het Waalstuk bij Wamel en Dreumel. Het stuk tussen Ewijk en Beneden-Leeuwen wordt misschien geteld. Tellingen, die buiten de tweewekelijkse teldata vallen zijn natuurlijk ook welkom. Tevens zijn aanvullingen uit de winter van 1982/83 zeer welkom!! Informatie over dit onderzoek, telformulieren enzovoorts zijn te verkrijgen bij ondergetekende. Hier kan men ook gegevens uit 1982/83 en 1983/84 kwijt!!

Peter Brouwer

FLEVOLAND-EXCURSIE

Op 26 FEBRUARI aanstaande zal er een excursie plaatsvinden naar Flevoland. We zullen het gebied met auto's bezoeken. Van de passagiers wordt een bijdrage in de benzinekosten verwacht. Aanmelding bij ondergetekende. Flevoland is in de winter altijd zeer de moeite waard: ganzen, eenden en veel roofvogels.

Laurens Rietveld
Parkweg 50
6511 BH Nijmegen
tel. 080-231978

BERICHT

ATLASPROJECT VOOR WINTER- EN TREKVOGELS

De veldwerkperiode van het Atlasproject voor Winter- en Trekvogels is 30 september jongstleden afgesloten. Nu rest het werk om vogelaars, die tot nu toe geen of niet alle gegevens aan het project hebben geleverd, aan te sporen dit alsnog te doen. Hun gegevens zullen het beeld dat we van het voorkomen en de verspreiding van de vogels in Nederland hebben deste vollediger maken.

Vooraf vogelaars in Oost-Brabant en Noord-Limburg zou ik willen aansporen om dit toch echt te doen. Gedeelten van hun gebied zijn -helaas- niet zo goed onderzocht. Hun aanvullingen zouden dit gedeeltelijk kunnen verhelpen. Ook gegevens uit andere delen van Nederland zijn echter nog belangrijk.

Vergeet vooral niet vogelaars in de vrienden- en kennissenkring op het project te attenderen en te vragen hun gegevens in te leveren. Ik ben gaarne bereid mee te helpen bij het uitwerken van de gegevens.

Ten slotte: zouden de mensen, die mij beloofd hebben gegevens te leveren, of dit voor zichzelf al van plan waren te doen, dit nu zo snel mogelijk willen waarmaken. Des te eerder kan men met de definitieve uitwerking van de gegevens beginnen en des te eerder kan uw SOVON-waarnemingssecretaris zich wat meer aan andere zaken, zoals de Ooyavi-fauna en, niet te vergeten, vrouw en kinderen wijden.

Peter Brouwer
Pater Brugmanstraat 49
6522 EH Nijmegen

VELDWAARNEMINGEN

Fuut	12- 8	1 ex. Lindenholt (HM)
Roodhalsfuut	13-10	1 ex. overgangskleed Oude Maasarm Boxmeer (DH,MA)
Aalscholver	sept-okt.	naar N en Z vliegende groepen langs de Maas tussen Gennep en Vierlingsbeek (div.)
Kwak	6- 7	1 ex. Groenlanden-Bemmelse Waarden (PB)
	27- 7	1 juv. ex. Oude Maasarm Boxmeer (MA)
Purperreiger	eind aug.	1 ex. Winssense Waarden (RB)
Ooievaar	6- 6	1 ex. Groenlanden (MD)
	21- 8	4 ex. naar ZO 't Zelder Gennep (WH)
	29- 8	1 ex. naar W Winssense waarden (RB)
Zwarte Ooievaar	30- 8	2 ex. Tien Geboden (FB) trek
Lepelaar	18- 8	4 ex. trek Zetten (FN)
Grauwe Gans	30- 9	99 ex. Kaliwaal-Ooypolder (PB)
		deze tamme populatie bestond 1980 uit + 40 ex.
Bergeend	14- 8	1 p. & 6 zeer jonge pulli Kaliwaal-Ooypolder (PB)
		Laat broedgeval mogelijk veroorzaakt door laat hoogwater.
	21-10	2 ex. naar N Oude Maasarm Boxmeer (MA)
Smient	9- 8	1 ex. in eclipskleed Bisonbaai-west (CS)
	27- 8	2 ex. Kaliwaal-Ooypolder (MD)
Krooneend	1983	broedpogingen in de Millingerwaard en de Groenlanden; waarschijnlijk beide mislukt door hoogwater.
Tafeleend	12- 8	1 ex. Lindenholt (HM)
Kuifeend	juli 1983	drie broedgevallen Lindenholt (HM)
Eidereend	25- 9	1 ♂ Oude waal-Ooypolder (CS,DH)
	vanaf 6-10	1 ♂ stuw sambeek (DH,MA)
Zwarte Zeeëend	30- 7 t/m + 15- 8	1 ♀ Kraayenbergse plassen (LG)
Grote Zeeëend	8-10	1 ♂ Maasbrug Grave (LG,RBö)
Grote Zaagbek	30- 9	1 ♀ Oude Maasarm Boxmeer (MA)
Rode Wouw	24- 9	1 ad. ex. naar ZW Nederrijk (CS,JH)
Blauwe Kiekendief	23-7	1 ♂ overvliegend Ullingse Bergen (St. Anthonis) (FK)
	7- 8	1 ♂ overvl. Erlecomse Waard (FN)
Visarend	15- 8	1 ad. ex. naar Z Kaliwaal-Ooypolder (WV,DH,MA)
	21- 8	1 ex. naar W Kaliwaal-Ooypolder (PB)
	5- 9	1 ex. Oude maasarm Boxmeer naar NO (WH)
	21/25-9	1 ex. Kaliwaal-Leeuwen (FN)
	10-10	1 ex. vl. boven Raam Achterdijk Mill (LG)
Smelleken	20- 9	1 ♀ Millingerwaard (JH)
	29- 9	1 ♀ Noordereiland Boxmeer (MA)
	1-10	1 ♂ Erlecomse Waard (JH)
Roodpootvalk	30- 9	1 juv. ex. Erlecomse waard (PB)
Boomvalk	19-10	1 ex. naar Z Maas-Waalkanaal Hatert (FS)
Porseleinhoen	1983	op ongeveer 14 plaatsen roepende ♂♂ in de Ooypolder, in het hele rivierengebied meer dan 100.
		Voor de Tiengeboden-Ooypolder ongeveer 5 p., waarvan 3 met jongen (vnl. JH)
Kwartelkoning	3- 7	1 ♂ r. Circul van de Ooy in laatste niet gemaaide hooiland (JH)
Kraanvogel	21-10	8 ex. naar WZW Holdeurn (CS)
Scholekster	t/m 6-10	1 ex. foer. Horddonken Vortum (DH)
Kluut	16- 7	1 ex. Gendtse waarden laatste waarneming (PB)
Kleine Plevier	11- 9	4 ex. foer. grindkuilen Mill (LG)
	17-10	1 ex. Bisonbaai-west (DH,MA)
Goudplevier	5- 8	7 ex. Grote Siep Gennep (Re)
	6-10	4 ex. stuw Sambeek (DH)
	15- 7	1 ex. huissense waarden (OH)
Zilverplevier	10-10	1 ex. Millingerwaard (PB)
Kievit	30- 9	+ 10.000 ex. op één akker Botse straat-Ooypolder
Kanoetstrandloper	13- 9	1 ex. overgangskleed Millingerwaard (Ha)
Temmincks Strandloper	25- 9	1 ex. Millingerwaard (PB,Ha)

Bonte Strandloper	19- 9	1 ex. Groene Heuvels Bergharen (RB)
	22- 9 t/m 23-10	1-3 ex. Oude Maasarm Boxmeer (DH,MA)
	30- 9	26 ex. Millingerwaard (PB)
Kemphaan	16-10	50 ex. slaapplaats Millingerwaard (OH,PB)
Bokje	20- 9	1 ex. Tien Geboden (JH)
Grutto	5- 7	239 ex. Erlecomse Waard/Kaliwaal-Ooypolder (PB)
Rosse Grutto	23- 9	1 ex. Millingerwaard (JH)
Regenwulp	16- 7	2 ex. naar W Erlecomse Waard (PB)
Wulp	7- 8	700 ex. slaapplaats Erlecomse Waard (PB)
Groempootruiter	juli-aug-sept.	regelm. 1 ex. Maas Gennep-Vortum (div.)
	21- 8 t/m 9- 9	1 ex. zeer licht tot albino Millingerwaard (div.)
	10- 9	1 ex. foer. grindkuilen Mill (LG)
Witgatje	11- 7	2 ad. & 3 juv. St. Jansbeek Vortum (DH)
	18- 9	+ 10 ex. Millingerwaard (JH)
Oeverloper	24- 7	51 ex. Erlecomse Waard/Kaliwaal-Ooypolder (PB)
Dwergmeeuw	21- 8	1 juv. ex. Erlecomse Waard (CS,JH,PB)
	23- 8	1 ex. Oude Maasarm Boxmeer (MA)
Kleine Mantelmeeuw	7- 8	1 ex. Maas Gennep (Re)
	20- 7	1 ex. Kaliwaal-Ooypolder (AE)
Geelpootzilvermeeuw		1 ex. Kaliwaal-Ooypolder (RB)
Grote mantelmeeuw	2-10	1 ex. naar Z Maas bij Groeningen (DH)
Turkse Tortel	22- 9	150 ex. station Elst (PBe)
Velduil	tot 14- 8	1 ex. omg. Kraayenbergse Plassen (LG)
	28-10	1 ex. naar NO Boxmeer (MA)
IJsvogel	18- 7	2 ex. baltsgedrag Groene Water-Jansberg (JJ)
		Waarnemingen van de Oude Waal-Ooypolder, Groenlanden, Kekerdomse Waard, Ooyse Graaf (mogelijk soms hetzelfde ex.), Groeningen, Oude Maasarm Boxmeer, Paesplas Gennep, Defensiekanaal Mill.
Draaihals	23- 9	1 ex. Noordereiland Boxmeer (MA)
Kleine Bonte Specht	1- 7	1 ex. Groenlanden (MD)
	14- 7	1 ex. r. eigen tuin Gennep (Re)
Oeverzwaluw	1983	146 bewoonde holen Kraayenbergse Plassen (TV)
Duinpieper	21- 8	2 ad. ex. Ullingse Bergen (St. Anthonis) (FK)
	16- 9	1 juv. ex. Waalwaterwaarden Beunigen (RB)
	20&23- 9	resp. 1 ex. en 1 ex. naar WZW Holdeurn (CS,RF)
Boompieper	23- 9	25 ex. trek in 2½ uur Holdeurn (CS)
Graspieper	26- 9	342 ex. trek in 2½ uur Holdeurn (CS)
Waterpieper	24- 9	1 ex. naar ZW Holdeurn (CS)
	22-10	1 ex. Horddonken Vortum (DH)
	23-10	3 ex. trek Maas bij Groeningen (DH)
	23-10	1 ex. Millingerwaard (CS)
Grote Gele Kwikstaart		relatief veel waarnemingen dit najaar
		11 ex. Maas-Groeningen, 1 ex. Mzenburg Heyen, 1 ex. Stuw Sambeek, 2 ex. Oeffeltse Raam, 1 ex. Gennepershuis, 1 ex. Noordereiland Boxmeer, 4 ex. Oude Maasarm Boxmeer, 1 ex. Defensiekanaal Mill, 4 ex. Hogewaldseweg Groesbeek, 19 ex. Holdeurn, 3 ex. Tien Geboden, 1 ex. 't Meertje-Ooypolder, 2 ex. uiterwaarden Beunigen.
		Totaal 51 waargenomen, waarvan 40 overtrekkend.
		Ter vergelijking: dezelfde periode 1982 11 waargenomen ex.
Paapje	20- 9	15-20 ex. Groene Weg Leuth (JH)
Roodborsttapuit	1983	geen enkel territorium meer bezet van de in Mourik jrg. 1979 nr. 2/3 beschreven 15 territoria rond Wychen (RG)
	1-10	2 ex. volkstuintencomplex Lindenholt (FS)
Tapuit	26- 8	meer dan 20 ex. Ullingse Bergen-St. Anthonis (FK)
Beflijster	9-10	1 ♂ Paesplas Gennep (WV)
Kramsvogel	7- 7	1 ex. Groenlanden (OH)
	11- 7	1 ex. Maasheggen Vierlingsbeek (DH)
	15- 7	enkele ex. Zyfflich (JJ)
	26- 7	2 ex. Boxmeer (MA)

Sprinkhaanrietzanger	5- 8	1 ♂ z. Oude Waal-Ooypolder (GV)	
Rietzanger	15- 7	2 ex. Paesplas Gennep (WH)	
Kleine Karekiet	20- 9	1 ex. Kolenbrandersbos Millingerwaard (JH)	
Tjiftjaf	31-10	1 ♂ z. Maas-Waalkanaal Hatert (FS)	
Bonte Vliegenvanger	1983	veel meer dan in 1982 in nestkasten van boswachterij Sint Anthonis (FK)	
Zwarte Mees	23-10	1 ex. Millingerwaard (JH) Is elders invasie-achtig waargenomen.	
Wielewaal	4- 9	1 ♂ foer. Maldens Vlak (DH)	
	7- 9	1 ex. naar Z Holdeurn (CS)	
Vlaamse Gaai	1983	invasie bijv. 4-10 47 ex. trek in 2½ uur Holdeurn(CS) elders ook veel waargenomen	
Bonte Kraai	22-10	1 ex. naar O Groeningen (DH)	
	22-10	1 ex. naar ZW Holdeurn (CS)	
	22-10	1 ex. naar Z Diepen-Jansberg (JT,HV) Ter vergelijking eerste waarnemingen in resp. 82,81,80 en 79: 18-10, 23-10, 18-10, 23-10.	
Putter	10- 9	50 ex. Kekerdom (JH)	
	9-10	34 ex. Maasheggen Groeningen (DH)	
Barmsijs	23-10	1 ex. naar ZW Maas Groeningen (DH)	
Kruisbek	1983	invasie. Waarnemingen het gehele jaar. In april paren met jongen in het Reichswald. Invasie vanaf + 10 juni. In ons gebied beperken de meeste zich tot de stuwwal en de bossen rond Groesbeek. Op dit moment houden zich nog steeds groepjes op op verschillende plaatsen. Let op aangevretten sparrekegels en populieren!	
Goudvink	29-10	+ 10 ex. Brestbos Boxmeer (MA)	
Ortolaan	20- 9	2 ex. overvl. Holdeurn (CS)	
HM:	H. Meekes	MD: M. v. Dongen	OH: O. v. Hoorn
DH:	D. Heg	LG: L. Geraets	Ha: W. Hagemeijer
MA:	M. Aarts	RBö: R. Böhmer	AE: A. v. Eck
PB:	P. Brouwer	JH: J. Helmer	PBe: P. Bergakker
RB:	R. Bouwman	FK: F. v. Kalleveen	JJ: J. Jacobs
WH:	W. Hesen	WV: W. Verpoort	TV: T. Verbiesen
FN:	F. Nillesen	FS: F. Snel	RF: R. Foppen
CS:	C. v. Swaay	Re: M. Reijnders	RG: R. Gorissen
GV:	G. Verkley	FB: F. Bloemendaal	

Alle inzenders weer van harte bedankt!!
De volgende aflevering zal de maanden november tot en met februari omvatten.
Waarnemingen graag zo snel mogelijk na 29 februari inzenden!!

Peter Brouwer
Pater Brugmanstraat 49
6522 EH Nijmegen
tel. 080-220618

TREFKANS ROODBORSTTAPUIT

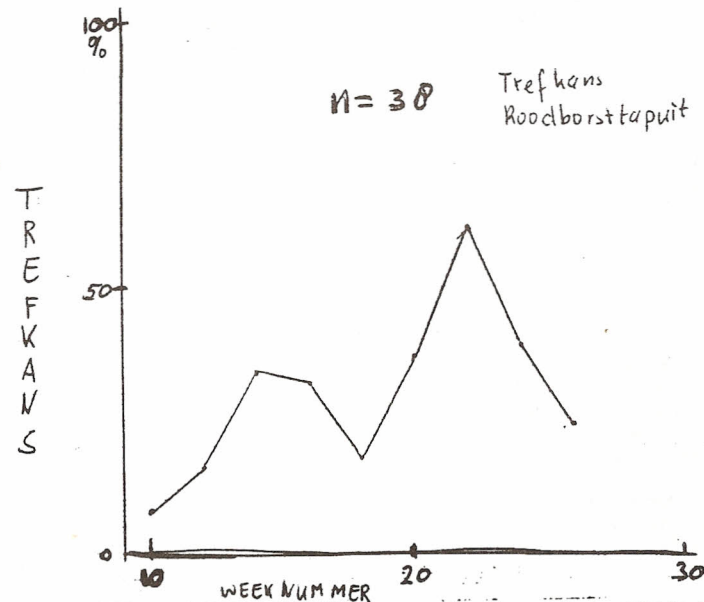
De Roodborsttapuit is een vogeltje, waaraan door enkele leden van onze vogelwerkgroep (o.a. echtpaar Hermsen, Rob Gorissen, Dick Visser en ondergetekende) speciale aandacht wordt besteed. Dit komt vooral voort uit het feit, dat het een mooi beestje is, dat sterk in aantal achteruit gaat en karakteristiek is voor bepaalde landschapstypen in deze omgeving. Voor de sterke achteruitgang hoeft je alleen maar even na te lezen wat in dit nummer in de Waarnemingenrubriek onder Roodborsttapuit staat. In Nederland is deze soort karakteristiek voor heidevelden, jonge bosaanplantingen, de duinen en cultuurlandschappen met verspreide struikjes, greppels of andere vormen van kleine oneffenheden in het landschap in het zuiden en oosten van het land. Terwijl in de eerste drie soorten terreinen de aantallen niet achteruit gaan, is dit in cultuurlandschappen wel het geval. Hei is niet duidelijk hoe dit komt.

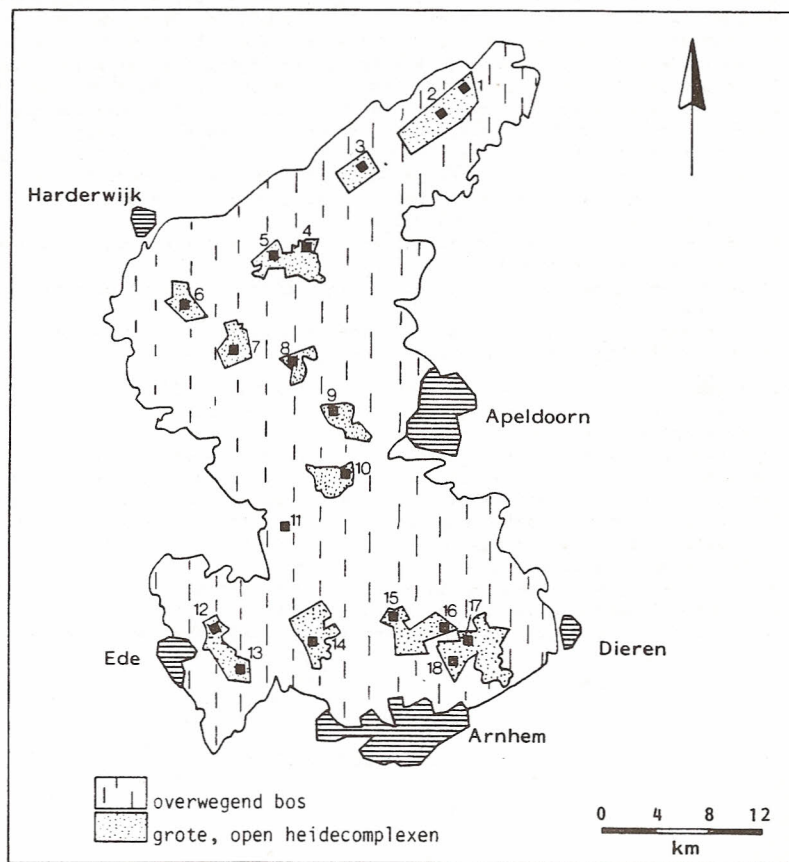
De volgende factoren kunnen een rol spelen:

- 1) ongeschikt worden van broedplaatsen door het verdwijnen van bepaalde landschapselementen, zoals struikjes of greppels
- 2) vermindering van het voedselaanbod (vnl. grote insecten) door het moderne agrarische beheer
- 3) vermindering van het broedsucces door vernieling van nesten als gevolg van bijvoorbeeld intensief beheer van greppelkanten.

De Roodborsttapuit is een liefhebber van verschillen. In onze omgeving broedt hij relatief veel in de overgangszones van pleistoocene naar riveierdalen. In Zeeuws-Vlaanderen loopt een lint van territoria langs de grens zand-klei. Genivelleerde landschappen vindt hij niet aantrekkelijk. Extensivering van het gebruik van terreinen kan tot een toename leiden. Zo werden in 1981 in braakliggende stukjes langs de Palkerdijk in de Lindenholt (vlak voor de woningbouw) 6 broedparen vastgesteld (med. D. Visser). Toen het gebied nog agrarisch gebruikt werd, waren hier 3 territoria. De vegetatie in de braakliggende plekkjes was nogal ruig. Verder was er wat grond verzet en op hoopjes gezet.

Opmerkelijk is dat onlangs verschenen regionale avifauna's spreken over gelijk blijven of lichte vooruitgang ook in de cultuurlandschappen. De achteruitgang is blijkbaar een recent verschijnsel. In ons werkgebied is het omstreeks 1980 begonnen.

LIGGING VAN DE PROEFVLAKKEN EN AANTAL ROODBORSTTAPUITTERRITORIA

1) Wezeperberg (ASK Oldebroek)	0	10) Hoog Buurlose Heide	3
2) Knikkerpot (ASK Oldebroek)	3	11) Zuiderheide (Harskamp)	6
3) Doornspijkse Heide (ASK Oldebroek)	6	12) Ederheide	0
4) Elspeetse Heide	7	13) Ginkelse Heide	1
5) Stakenberger Heide	0	14) Oud-Reemster Veld	0
6) Ermelose Heide	2	15) Grote Heide (Deelerwoud)	0
7) Houtdorperveld	0	16) Terletse Heide	3
8) Uddeler Buurtveld	1	17) Rhederheide	5
9) Asselse Heide	0	18) Roozendaalse Veld	1

Het zou mooi zijn als meer personen serieus Roodborsttapuiten gingen inventariseren. Dan moet men wel weten hoe dit het best gedaan kan worden. De trefkans van een Roodborsttapuiterterritorium is minder dan wel wordt aangenomen. De meeste zingen zeer vroeg. Het begint een uur vóór zonsopgang en is vaak al voor het aanbreken van de dag weer verstomd. In het vroege voorjaar zijn excursies buiten de zeer vroege ochtenduren ongeschikt om Roodborsttapuiten in terreinen, waar er veel zitten, te inventariseren.

Afgelopen heb ik op de Veluwe 18 stukjes heide van elk ongeveer 100 ha geïnventariseerd (zie kaart). Hoewel deze inventarisatie niet speciaal op deze soort was gericht, werden 38 Roodborsttapuiterterritoria vastgesteld. Bij een globale broedvogelinventarisatie van de gehele Veluwe (120.000 ha!!) in de jaren zeventig werden maar 48 tot 52 territoria opgemerkt. Ik bezocht de proefvlakjes om de twee weken (drie op een ochtend), in totaal negenmaal.

In een grafiek is uitgezet in welk gedeelte van de territoria in de loop van het voorjaar Roodborsttapuiten opgemerkt werden. Na de zangpiek in maart en april volgde een afname van de activiteit begin juni (nesten met eieren?). In de loop van mei steeg de trefkans weer door frequent alarm (jongen?). Dit alarm, dat wel wat lijkt op het op elkaar tikken van steentjes (Eng: Stonechat!) kun je in tegenstelling tot de zang, die voor mij lijkt op iets tussen een Grasmus en een Roodborst, de hele dag horen. Mijn tochten stopten na week 26. In verband met het tweede en het eventuele derde broedsel is daarna weer een opleving van de activiteit te verwachten.

Inventarisaties speciaal gericht op Roodborsttapuiten kunnen het best als volgt verricht worden -

MAART-APRIL : één uur voor zonsopgang tot zonsopgang letten op zang
 MEI- JUNI-JULI-AUGUSTUS: gehele dag letten op alarm.

Zowel de zang als het alarm kunnen door de modale vogelaar tot op maximaal 100 meter gehoord worden.

Johan Thissen
 Hobbemaweg 118
 6562 CW Groesbeek

PS. Door afwijkingen in de begrenzing van de proefvlakken komen de in dit artikel genoemde aantallen niet geheel overeen met die van het rapport over deze inventarisatie.

Literatuur

van den Bergh, L.J.M. 1978. De broedvogels van de Veluwe. Wetenschappelijke mededelingen KNNV nr. 128.

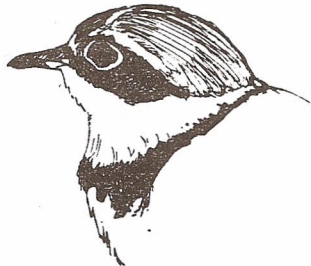
Bijlsma, R. 1978. De reproductie-capaciteit van de Roodborsttapuiterterritorium, *Saxicola torquata*. Veldornithologisch Tijdschrift 1: 126-135.

Agatho, Br. 1960. De Roodborsttapuiterterritorium (*Saxicola torquata rubicola* L.). Een onderzoek naar zijn leefwijze en broedbiologie. Publ. Natuurhist. Genootschap Limburg 12: 97-175.

SCHOLLE-SALMORTH JAREN TWINTIG

Ten noordwesten van Schenkenschanz en direct ten oosten van het noordelijkste puntje van het gedeelte van onze provincie (JT: Rheinland, zie in deze Mourik blz. 36), dat op de linkeroever van de Rijn ligt, ligt tussen de Rijn en de zogenoemde Oude Rijn een naar het noordwesten spits toelovend schiereiland, dat in de volksmond eenvoudigweg "het eiland" wordt genoemd. (JT: dit is het gedeelte van Salmorth, dat tegenwoordig die Scholle wordt genoemd) Het vormt het meest westelijke deel van Salmorth. Aan de kant van de Rijn wordt dit schiereiland begrensd door een min of meer brede zand- of kiezelstrook, aan de kant van de Oude Rijn daarentegen door een dicht oeverstruweel, dat bestaat uit wilgen, riet, zeggen, biezen en andere moerasplanten. Een overeenkomstige wildernis, die nog eens meer dan tweemaal zo breed is, ligt op de andere zijde tegen het kiezelstrand van de Rijn. Midden over het schiereiland loopt een wigvormige strook grasland, die een voortzetting is van het weiland en hooiland van Salmorth. Afgezien van enkele oude knotwilgen en populieren is het schiereiland boomloos. De noordwestpunt is een tamelijk droog weiland met veel distels en een eenzame populier.

Dit stukje grond, dat ligt aan een van de drukste verkeersaders van de wereld, wordt het gehele jaar door slechts weinig mensen betreden. Stampend, brullend en schuimend trekt het gewoel van de rusteloos werkende mensheid dag en nacht ononderbroken hier voorbij, terwijl hier in een toch afgezonderde eenzaamheid een vogelwereld voorkomt, zoals de Rijn althans in het traject door onze provincie vrijwel nergens anders kent. Verscheidene plassen aan de westelijke kant met brede modderige oevers, die veelal omgeven zijn door oude wilgen, verlokken allerlei gevogelte tot tot een korter of langer verblijf. Al in het vroege voorjaar, vaak reeds midden maart, landen hier groepen Koperwieken. Plotseling vallen ze uit de hemel; kwetterend, babbelend en zacht fluitend brengen ze een tijdje leven in de oude wilgenbosjes rond

de plassen. Je zou niet denken dat ze op hun eenzame broedplaatsen in het hoge noorden een lied laten horen, dat ze tot de Zanglijsters van het noorden maakt en dat hen bij de oude meester Linnaeus de soortsnaam *Turdus musicus* opgeleverd heeft, die men in onze vogelboeken aan de Zanglijster verleent, terwijl hier de Koperwiek meestal *Turdus iliacus* genoemd wordt. Na een kort verblijf verdwijnen deze gasten uit het noorden weer net zo snel als ze gekomen zijn. Van de andere lijsters laat alleen 'de Merel zich af en toe zien naar het

schijnt zonder tot broeden te komen. De verwante Roodborsttapuit en het Paapje broeden wel in dit terrein. De eerste ziet men al zeer vroeg in het voorjaar, vaak rond midden maart, op een distel of op de top van een wilgenstruik zitten, druk met zijn staart wippend en als een Gekraagde Roodstaart lokkend, om ons bij dichte nadering wantrouwend te bekijken en zo snel mogelijk naar een plekje verderop weg te vliegen. Iets later, meestal pas in de tweede helft van april, verschijnt zijn nauwste verwant, het zojuist genoemde Paapje, om ook meteen vanaf een hoge stengel zijn liedje, dat weliswaar aan de Gekraagde Roodstaart herinnert, maar wat aangenamer is, te laten klinken. Het is wel wat minder schuw dan de Roodborsttapuit, maar houdt toch onze nadering zelden tot op enkele passen uit. Het wipt dan ook met de staart en knikt voortdurend door zijn knieën om uiteindelijk steeds weer naar een ander hoog punt te vliegen, waar het dan steeds zo gaat zitten, dat het de achtervolger zijn mooie borst met een roestrode waas toekeert. Alleen als doortrekker laat zich soms op de plaatsen met kort gras in maart of april de Tapuit zien. Op de herfsttrek is deze vogel nog niet door mij waargenomen. De verwante Roodborst en ook de Blauwborst broeden hier wel; de laatste zelfs in meerdere paren. De eigenaardige lokroep van de Blauwborst, die bestaat uit een teer "fied fied" en een fel "tack tack" kan het opletende oor al eind maart uit het dichte wilgenstruweel bereiken. Heeft men veel geluk, dan ziet

men hem ook wel een keer op een iets meer open plek zo snel lopen, dat men zou menen dat er een kleine pluimenbal over de grond snort. Men heeft de meeste kans om hem te zien, wanneer hij zijn merkwaardige liedje, dat soms bijna tweestemmig klinkt, laat horen. Want dan gaat hij graag een beetje geëxponeerd op een lage struik zitten. Anders voert de vogel een tamelijk verborgen leven. Hij kan begin april op ons schiereiland het meest waargenomen worden, omdat dan de struiken nog tamelijk open zijn en er in die tijd ook nog vele exemplaren, die in het noorden broeden, doortrekken. Van de andere lijsterachtigen laat zich hier alleen nog niet zelden de Gekraagde Roodstaart zien, die echter waarschijnlijk op de linkeroever van de Oude Rijn broedt.

De Heggemus broedt hier weliswaar schijnbaar in zeer kleine aantallen wel. Ik heb haar nest weliswaar tot nu toe nog niet gevonden, maar ik heb haar wel herhaaldelijk zingend in de top van een struik of in april en mei en ook nog wel later voedselzoekend op droge plekken gezien. Onze grasmussen Zwartkop, Tuin-fluiter, Grasmus en Braamsluiper heb ik alleen op doortrek waargenomen; het terrein is voor hen blijkbaar niet als broedplaats geschikt. Van de loofzangers treden vooral Fitis en Tjiftjaf in de trektijd op; als broedvogel komt alleen de laatste in aanmerking. Fluiter en Spotvogel moeten tot de doortrekkers gerekend worden. Hetzelfde geldt voor de Grote Karekiet en de Kleine Karakiet. De Rietzanger is daarentegen in ieder geval broedvogel; men kan hem soms net als een Boompieper zingend een eindje boven de moeraswildernis zien opstijgen. Enkele malen heb ik in april op de vroege morgen kunnen waarnemen, hoe de zeldzame Waterrietzanger dichtbij de grond zittend in een wirwar van overjarig riet zijn bekoorlijk, grasmusachtig liedje voordroeg. Hij kan echter wel ook hier alleen als doortrekker aangemerkt worden. Zo niet de Sprinkhaanrietzanger, hij is in ieder geval broedvogel op het schiereiland en het terrein is voor hem als het ware gemaakt. Vaak kan men vanaf eind april zijn zonderling gesnor op verschillende plaatsen vernemen bij uitstiek op rustige avonden.

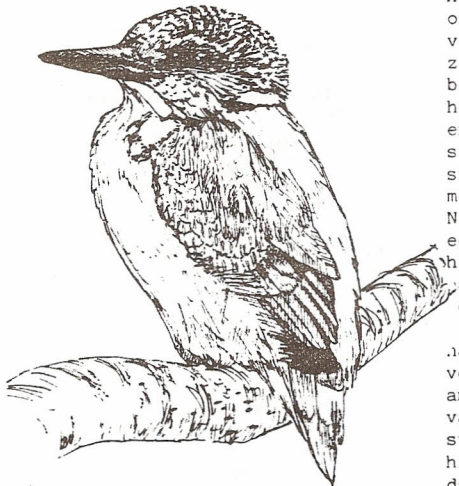

Natuurlijk ontbreekt ook de Winterkoning met zijn grote aanpassingsvermogen niet. Zijn geheel uit dor wilgenloof gebouwd nest vond ik in het dichte kreupelhout kunstig vastgemaakt aan de loten van een anderhalve meter hoge wilg. Van de familie der mezen komt de Koolmees niet zelden voor, hetzelfde geldt voor de Pimpelmees; de Glanskopmees is algemener. Ik geloof niet dat een van deze soorten hier broedt. Ik zou dit eerder willen aannemen van de Matkopmees, wier langgerekt "pèh pèh" tamelijk vaak te horen is. Deze soort, die elders zo zeldzaam is, ziet men ook hier nog het meest in de herfst. (JT: Neubaur (1957) merkt op, dat deze soort lang niet zo zeldzaam is in het Rheinland als in het begin van deze eeuw leek) In deze tijd glippen ook geregeld kleine groepjes Staartmezen door het wilgenstruweel. Hoewel het schiereiland maar heel bomen bezit, ontbreekt de Boomkruiper niet, maar ofschoon ik nog afgelopen zomer een groepje van vier nog niet lang uitgevolgen jongen heb waargenomen, geloof ik toch niet deze soort hier broedvogel is.

Al in het vroege voorjaar beleeft de bezoeker van de Rheinwinkel veel plezier van de helemaal niet schuwe Gele Kwikstaarten, die de gehele zomer tot in september een sieraad zijn van de graslanden. "Als grote bloemen schitteren de prachtig gele mannetjes, wanneer ze wippend op hoge planten hun heldere roep laten horen," merkt Otto Kleinschmidt treffend op. Ze horen ongetwijfeld tot de lieflijkste vertegenwoordigers van onze inheemse vogelwereld. Bijzonder aardig komen ze tot hun recht, wanneer ze in het gras rondlopen en met gestrekte hals een ongewerveld dier besluipen, om het dan plotseling met een snelle sprong te vangen, want vooral in het vangen van vliegen zijn ze zeer handig en ze weten hun prooi beter dan welke andere vogel ook in de lucht te grijpen. Zo zijn ze dan ook hier net als elders voortdurend metgezellen van het weidende vee. Daar ze hun nest steeds in een uitholling in de bodem, meestal in het gras, bouwen, ontbreekt het hen hier net aan nestgelegenheid. De Witte Kwikstaart daarentegen komt waarschijnlijk alleen als gast af en toe van de gebieden links en rechts van de Rijn hier, en dan ontstaat er meestal een strijd met de Gele Kwikstaarten, waartegen ze naar het schijnt het recht van de sterkste

probeert door te zetten. De Grote Gele Kwikstaart, die zich de laatste tijd ook in het laagland steeds meer vestigt, heb ik ook hier geregeld tot zelfs in november waargenomen. Nestgelegenheid zou hij in de stenen oeverbekleding van de Oude Rijn wel vinden. Van de piepers komen de Graspieper en de Boompieper, die alleen verschijnt in de trektijd, voor. Van de familie van de leeuweriken heb ik tot nu toe allen de Kuifleeuwerik gezien, maar ook alleen als doortrekker. Hetzelfde geldt ook voor de Garuwe Gors, terwijl de Geelgors en de Rietgors als broedvogel te beschouwen zijn. Al in maart, wanneer wilgenstruweel en riet nog open zijn, blinken de opvallende kleuren van het rietgorsmannetje de oplettende waarnemer al van verre tegemoet, terwijl de vogel later in het jaar minder opvalt. Voor de eigenlijke vinken schijnt geschikte nestgelegenheid te ontbreken; als gasten verschijnen echter af en toe Kneu, Groenling, Vink en Putter. Deze laatste doet zich tegood aan de distels, die in grote getale staan op de droge weide in het noordelijke gedeelte van het schiereiland. In de zomer en de herfst ontbreekt natuurlijk ook de Spreeuw niet, die tussen de grazende runderen rondartelt en zich nuttig maakt door dazen en vliegen te verdelgen. In de herfst landt hij niet zelden in scharen in het riet en het wilgenstruweel, maar slechts voor een kort verblijf. Net zoals hij is ook de Ekster hier slechts een tijdelijke bezoeker, daar het gebrek aan hoge bomen en doornstruweel haar het nestelen bemoeilijkt. Hetzelfde geldt voor de andere leden van de familie der kraaiachtigen. De Grauwe Vliegenvanger duikt slechts zelden op, terwijl de Bonte Vliegenvanger, die toch in onze kleefse bossen en ook in de tuinen in de trektijd zo algemeen is, waar dan vooral in het voorjaar de mannetjes met hun scherp contrasterende zwart en wit zeer opvallen, helemaal niet voorkomt.

Onze drie zwaluwen Boerenzwaluw, Huiszwaluw en Oeverzwaluw verlevendigen in het voorjaar en de zomer de lucht boven het schiereiland en zijn omgeving, maar niet in al te groot aantal, want ook bij ons aan de Niederrhein is de stand in de laatste jaren helaas duidelijk afgenomen. De kleurrijkste en een van de aantrekkelijkste bezoekers van onze Rheinwinkel is is de IJsvogel; broedgelegenheid vindt hij

hier weliswaar niet, maar de door wilgenstruiken omgeven plassen lokken hem het hele jaar door aan, voor zover ze niet bij wijze van uitzondering, zoals afgelopen winter, door een dikke ijslaag bedekt zijn. Wel een half uur of langer kan men hem hier op op een uitstekende twijg zien zitten en met onverstoord geduld in het water zien staren, totdat hij dan opeens de kop met de enorme snavel landzaam naar onder buigt en plotseling met een duik onder een hoek in het water plonst. Niet altijd, maar toch wel meestal heeft hij dan een blinkend visje te pakken. Vervolgens vliegt hij daarmee naar zijn oude zitplaats of naar een naburig takje, waar hij dan zijn glanzende buit eerst om en om draait of ook wel tegen de tak, waarop hij zit, slaat en het daarna met de kop naar voren naar binnen werkt. De Koekoek komt ook voor in de Rheinwinkel; vaak klinkt, ook wanneer andere vogelstemmen zwijgen, zijn opgewekt roep van een van de eenzame populieren of ook uit het struikgewas, natuurlijk het levendigst, wanneer hij het gegiechel van het vrouwtje, dat iedere dag eenmaal nesten van kleine vogels zoekt door

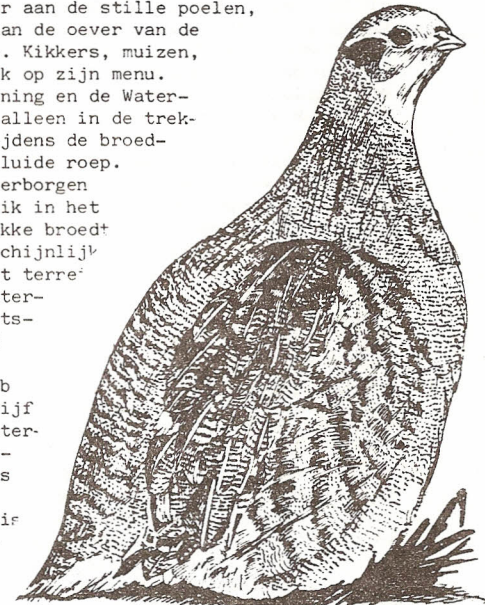
het terrein zwerft, vernomen heeft. Slechts zelden schijnen de Grote Bonte Specht en de Kleine Bonte Specht het schiereiland te bezoeken; de eerste heb ik maar eenmaal hier gezien. Er zijn hier te weinig bomen voor hem. Vaker verschijnt de Groene Specht, maar als broedvogel komt hier geen enkele spechtsoort in aanmerking.

De uilen zijn alleen vertegenwoordigd door de Steenuil, die zich hier graag schijnt te zonnen op de korte grasmat van de eenzame weilanden vooral rond het middaguur; behaaglijk laat hij dan vaak zijn ver hoorbaar "kuuk" klinken. Zijn broedgebied ligt blijkbaar aan de andere zijde van de Oude Rijn, waarheen hij zich

wanneer hij opgejaagd wordt, telkens met de bekende onderbroken golvende vlucht verwijderd. Wanneer de troepen Kieviten in het voorjaar of de nazomer boven het water en de graslanden duikelen, verschijnt weleens, zij het niet vaak, de Slechtvalk om zijn geluk bij de jacht aan hen uit te proberen; ik zelf heb hem echter maar een keer hier opgemerkt. Toen zocht hij na twee missers weer de verten op. Vaker verschijnt de Boomvalk om onder de in de lucht zwiervende zwaluwen en Gierzwaluwen te stoten of een ander opgejaagd vogeltje te bemachtigen. Veel vaker, met name op heldere en zonnige dagen, circelt en bidt de Torenavalk boven de open hooi- en weilanden, waarop menig ongewerveld diertje en af en toe ook wel een kikker of muisje zijn prooi wordt. Ook de Sperwer vereert de Rheinwinkel zowel als de omgeving aan beide zijden van de stroom vaak met zijn bezoek; nog onlangs zag ik hem met een jammerlijk krijsende Rietgors wegvliegen. Eens zag ik ook nog bij invallende duisternis de Bruine Kiekendief over het gras en de zand- en grindbanken tussen de kribben met zijn schommelende vlucht afstrijken.

Tortelduiven komen regelmatig om te drinken naar de stille poelen; ze broeden echter waarschijnlijk niet hier. Ook de Houtduif is slechts tijdelijke gast op het schiereiland. Sporadisch schijnt de Patrijs hier te broeden, terwijl ik de Kwartel nog niet ben tegengekomen. Een regelmatige bezoeker van de Rheinwinkel is de Blauwe Reiger; hij zoekt zijn voedsel hier niet zozeer aan de stille poelen, hoewel vissen hierin niet ontbreken, als wel aan de oever van de stroom en van de Oude Rijn en op de graslanden. Kikkers, muizen, regenwormen en andere diertjes staan immers ook op zijn menu. Van de familie van de rallen zijn de Kwartelkoning en de Water- rral vertegenwoordigd; de eerste heb ik echter alleen in de trektijd hier opgemerkt, terwijl de tweede zich tijdens de broed- tijd aan mij verraaide door zijn merkwaardige luide roep. Enkele keren heb ik de Waterral ondanks zijn verborgen leven te zien gekregen. Het Porseleinhoen ben ik in het voorjaar een maal tegengekomen; of het ter plekke broedt kan ik niet zeggen. Dit is echter niet onwaarschijnlijk omdat het broedt in het nabije Nederland en het terrein mij daarvoor best geschikt lijkt. Het Klein Waterhoen, wiens veronderstelde zeldzaamheid in Duitsland op geschikte plaatsen door mij betwijfeld wordt, dit perfecte miniatuur van de Waterral, moet als broedvogel genoemd worden, want ik heb het eens eind mei alleen en eens in juni met vijf jongen waargenomen. Die onderfamilie van de waterhoenders wordt door het Waterhoen vertegenwoordigd, dat zich hier naar mijn ervaringen steeds nogal schuw gedraagt en bij aanblik van een mens meestal snel in de wilgen- en rietwildernis verdwijnt. De Meerkoet schijnt alleen op doortrek het schiereiland te bezoeken.

De familie der steltlopers verlevendigt met verschillende soorten de Rheinwinkel, meestal echter alleen voor een kort verblijf. De in het binneland zeldzame Drieteenstrandloper, die naar men weet alleen binnen de poolcirkel broedt, heb ik in de herfst van het afgelopen jaar een maal bij de poelen aangetroffen. Hij gedroeg zich buitengewoon onschuldig en vertrouwd en liet me tot op enkele passen naderen. Dit heb ik bij geen enkele andere strandvogel beleefd. Zo kon ik het bekoorlijke doen en laten van deze lieflijke vogel, die slechts net zo groot is als een Veldleeuwerik, van lekker dichtbij langer dan een half uur gadeslaan. Bijna regelmatig daarentegen vertoont zich in de trektijd de net zo grote Bonte Strandloper. In zijn voorjaarskleed behoort deze vogel onbetwist tot de mooiste bezoekers van onze wateren. Omdat ook hij meestal tamelijk vertrouwd is, laat hij ook mensen vaak dichtbij komen om zijn behendige en sierlijke manier van lopen te bewonderen. Deze is nu eens trippelend, dan weer afgewisseld met snelle loopjes. Daarbij gaat hij prachtig gekleed in een bonte, roestrood gekleurde rug en koolzwart borstschild. Het grauwe herfstkleed is veel onopvallender, maar dan verschijnt hij ook hier soms in vluchten als van Spreeuwen en verblijdt het oog door de buitengewoon mooie en behendige wendingen, die in snelle vlucht als op commando door de hele schaar uitgevoerd worden. Broedvogel is de Bonte Strandloper zowel aan de kusten van het naburige Nederland als wat betreft ons vaderland van Noord- en Oostzee.

De Oeverloper broedt in de Rheinwinkel, want ik zijn nest met 3 eieren in mei op de grond tussen het wilgenstruweel gevonden en ik verwonder me, dat hij volgens van Pelt Lechner in Nederland niet als broedvogel voorkomt. Nu eens trippelt hij langs de oever van de poelen, dan op de zand- en grindbanken tussen de kribben, dan weer op de stenen beschoeiing van de Oude Rijn of hij vliegt met een schril geluid over het water weg. Ook op de bodem onder de wilgenstruiken loopt hij graag rond en hij gaat soms zelfs op de takken zitten. Het Witgatje verschijnt helemaal neit zelden in de nazomer en de herfst bij de poelen. Het valt met name bij het opvliegen op door het blinkend wit van de stuit en de staart en door zijn mooie zilverachtige gefluit, dat het gaarne in de vlucht laat horen. Een keer heb ik ook de kleiner Bosruiter verrast en wel in een groep van vijf exemplaren; de vogels vlogen echter meteen met een heldere roep weg. Vaker vertoont zich de Tureluur, vooral in de herfst en enkele keren heb ik in de nazomer en de herfst de Groenpootruiter ontmoet, die als broedvogel voor Duitsland helemaal niet in aanmerking komt. De Watersnig kan men vaker waarnemen, maar ook alleen in de trektijd; dit laatste geldt ook voor de Bontbekplevier. De Kleine Plevier kan daarentegen tenminste als tijdelijke broedvogel genoemd worden, want hij heeft in de laatste jaren niet ver van het strand zijn nestkuiltje gedraaid en jongen grootgebracht; hij schijnt van het gezelschap van de Dwergstern te houden. De Goudplevier heb ik in de Rheinwinkel nog niet gezien, maar wel al een keer dood gevonden in oktober langs de spoorbaan tussen Kleef en Donsbrüggen. De Kievit verlevendigt in de zomer en de herfst in scharen de weilanden met kort gras en ook met zij duikvluchten de lucht boven het schiereiland en de omringende wateren, zodat hij in belangrijke mate bijdraagt aan de indruk van het landschap.

Als de aanzienlijkste, maar tegelijkertijd ook als een van de zeldzaamste gasten van dit relatief eenzame en toch door luidruchtig drijven onbruist aardhoekje moet de statige Wilde Zwaan beschouwd worden, die in de vorige winter, toen alle staande wateren al toegevroren waren, hier herhaaldelijk met vijf of zes stuks tussen de kribben pleisterde en de natuurvriend zowel in rust als ook bij het opvliegen een prachtige aanblik bood. Vaak kan men in de winter of ook in de late herfst hoog in de lucht in grote scharen de Rietgans voorbij zien trekken, nu eens in de bekende wig- of V-vorm, dan weer in lange, scheve lijnen. Of deze soort soms ook op het schiereiland neerdaalt, is mij niet bekend. Daarentegen heb ik al een keer een kleine groep Rotganzen opgejaagd in oktober aan de kleinste en meest noordelijke poel. De Wilde Eend komt als broedvogel hier en daar voor, in de late herfst en de winter echter ook in grote vluchten, waarin de woerden meestal overwegen. In de trektijd treft men ook de lieflijke Zomertaling aan, meestal in paren op de poelen; als broedplaats van deze soort is mij in deze omgeving alleen het Emmericher Eiland bekend. Aldaar had ik ook eens het geluk de zeer fascinerende wedvlucht tussen een Slechtvalk en dit eendje waar te nemen, waarbij het achtervolgd de stoten door plotselinge wendingen met wonderlijke behendigheid ontweek, hem hoog in de lucht voor bleef, dan weer loodrecht zich naar beneden liet vallen en door nieuwe wendingen zijn aanvallen weer ontweek, tot dat de grote krachtsinspanning de valk blijkbaar uitgeput haden tot de aftocht dreef. Bij een dergelijke wedvlucht toont zich de Zomertaling een van de meest behendige vogels en overtreft daarbij verre de tamme duif. De Wintertaling laat zich hier alleen op de trek zien, apart of in kleine vluchten. Een keer heb ik hier in de late herfst de Smient aangetroffen, wat vaker tijdens de voorjaars- en herfsttrek daarentegen de Slobeend, in de eerste periode steeds alleen in paren.

Van de onderfamilie van de duikeenden komen in de late herfst en winter de Tafeleend, de Kuifeend en de Brilduiker in aanmerking, de eerste alleen sporadisch, de beide anderen meestal in grotere groepen. Samen met hen verschijnt in de winter vaak ook de Grote Zaagbek en, hoewel wat minder vaak, het Nonnetje, dat zich bijzonder graag schijnt aan te sluiten bij de Brilduikers.

W. Fuchs 1929. Vogelleben im Rheinwinkel an der Hollandgrenze. Die Natur am Niederrhein jrg. 5 deel 2: 25-34.

Vertaald door Johan Thissen.

Het oorspronkelijke artikel is nog iets langer en weidt onder meer nog uit over broedgevallen van de Dwergstern.

NESTKASTEN MILL 1983

Verslag nestkastonderzoek broedseizoen 1983 door:
Jos Selten, Graafseweg 41 Mill
telefoon: 08859-1520.

Uitgevlogen koolmezen			Uitgevlogen pimpelmezen			Uitgevlogen ringmussen			Uitgevlogen gekraagde roodstaarten		
kast nr.	type	aantal	kast nr.	type	aantal	kast nr.	type	aantal	kast nr.	type	aantal
13	5	7	3	3	10	1	3	6	9	3	7
14	3	9	6	3	13	10	3	5			
15	5	10	6(2)	3	4						
16	4	9	7	5	7						
17	8	5	19	3	12						
			19(2)	3	4						
		39			50			11			
5 broedsels			6 broedsels			2 broedsels			1 broedsel		7

Naast deze 4 soorten werd ook nog een boerenzwaluw gecontroleerd, die in een natuurnestje 2x5 eitjes deponeerde en uitbroedde en met succes groot bracht.

Totaal uitgevlogen vogeltjes uit 14 broedsels (12 kastjes) 107 + 10 boerenzwaluwen.

Wekelijkse controle: Jos Selten.

Eieren achtergelaten of onbevruucht:

kastnr.		koolmezen
2	1ste legsel	10 eitjes
2	2de legsel	6 "
5	1ste legsel	5 "
15	2de legsel	5 "

totaal 26 eitjes verloren gegaan.

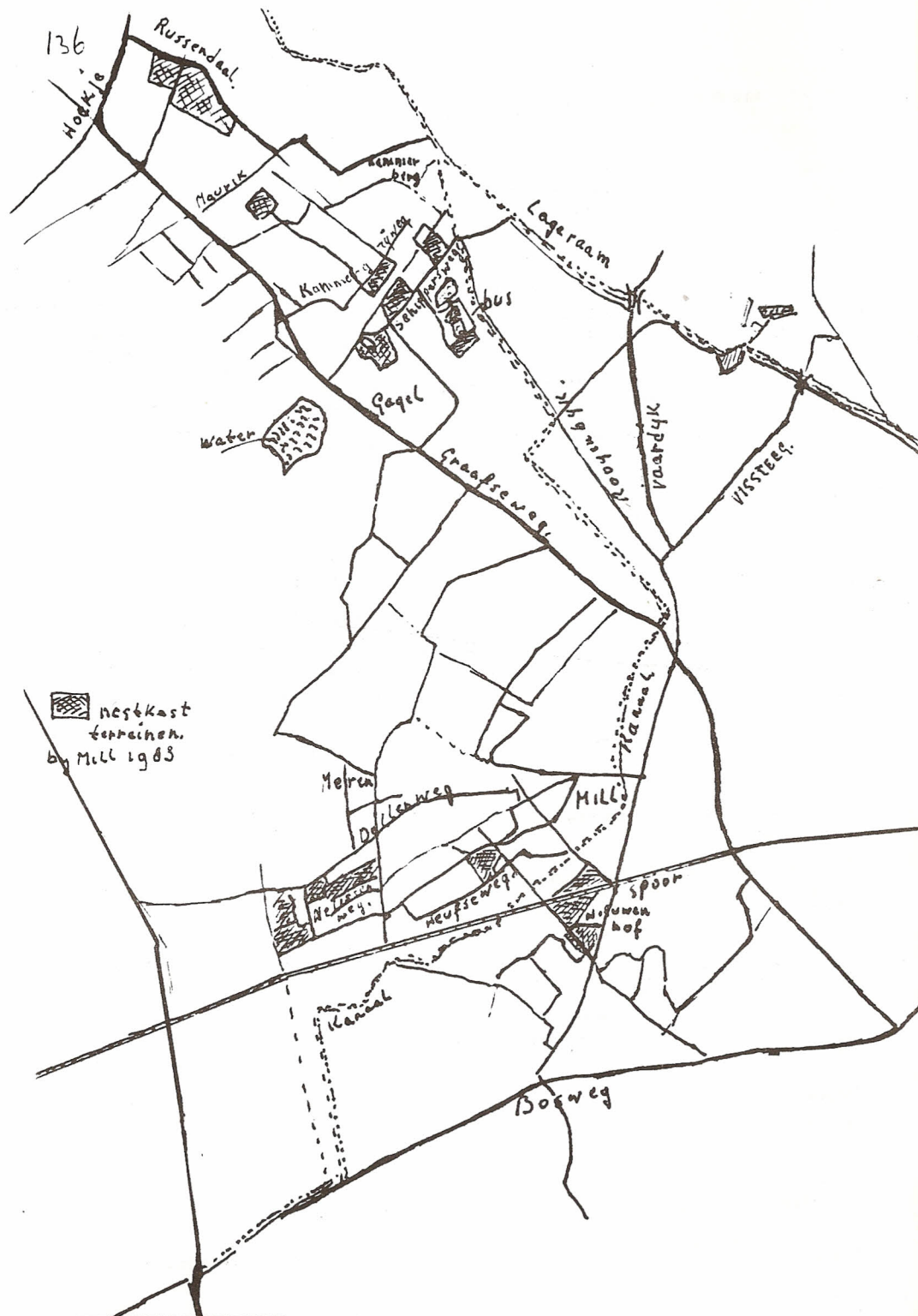
Jongen dood aangetroffen:

kastnr.	koolmezen
13	10
18	6

2 broedsels 16 jongen

2 kasten werden niet gebruikt. In 3 kasten werd wel nestmateriaal aangebracht, niet afgewerkt.

Verslag nestkastonderzoek broedseizoen 1983 door:
Fr. van der Cruijzen, Wilhelminastraat 11 Mill (tel. 08859-1949)
Totaal uitgevlogen uit 177 broedsels 1.538 jonge vogels
10 verschillende soorten. Wekelijkse controles.

(1) Uitgevlogen koolmezen			Vervolg uitgevl. koolmezen			(2) Uitgevlogen pimpelmezen			(3) Uitgevlogen ringmussen		
kast nr.	kast type	aan- tal	kast nr.	kast type	aan- tal	kast nr.	kast type	aan- tal	kast nr.	kast type	aan- tal
CX		8	DZ	3	9	CJ	4	12	K	4	6
CY	7	9	DZ2	3	5	AQ	6	11	FGC	3	5
CL	4"	10	ER	5	11	DJ	3	5	FGC2	3	4
CL(2)	4"	5	FJ	5	7	BW	3	11	IF	5	5
CQ	4"	12	ES	4	11	CE	3	12	IJ	5	6
BY	3	8	ES2	4	5	BR	4	12	IJ2	5	6
BY2	3	5	GE	4	11	AG	3	12	IA	3	6
BU	3	10	GE2	4	5	DR	3	12	IA2	3	5
DN	3	9	IK	4	8	DL	3	12	IC	3	4
CB	4"	9	II	4	14	CI	4	10	IZ	3	5
CA	3	10	IG	5	10	AC	3	12	FD	7	5
CD	3	10	IL	3	7	XXB	4	5	FIC	3	5
DS	3	8	IL2	3	5	CN	4	12	JK	3	5
AR	6	7	IT	4"	10	FOC	4	12	13 broedsels 67		
CT	5	10	JB	3	5	GB	4	12	<hr/>		
BO	4	8	AF	3	5	FU	4	4	Zwarte mees (4)		
FYC	3	9	FD"	7	8	U	4	12	BP	4	10
CW	7	10	FPC	3	10	T	4	14	AI	2	9
EV	3	4	FEC	3	10	O	3	6	EJ	4	9
JC	3	10	IX	3	5	GF	4	12	EJ2	4	8
JD	3	10	IW	3	8	GO	3	12	<hr/>		
BF	7	12	IU	3	10	GY	33	13	4 broedsels 36		
AT	6	10	Q	3	10	DW	3	12	<hr/>		
BM	4"	11	BT	4"	6	DZ	3	13	Bonte vliegenvanger (5)		
EX	3	6	FTC	3	5	DV	3	12	M	2	6
FZC	3	10	FTC2	3	5	FE	7	8	GI	4	6
JD	4"	9	AO	5	10	EE	4	12	FRC	3	5
AN	4"	12	AL	4"	8	EE2	4	5	3 broedsels 17		
AN2	4"	7	FI	4"	10	EB	3	12	<hr/>		
JW	3	10	FSC	3	10	EG	4	9	Boomkruiper (6)		
JW2	3	7	FHC	3	10	EH	4	10	BMB	7	6
JN	3	10	FQC	3	10	DY	3	12	BK 10	7	5
JN2	3	6	FVC	3	5	GA	4	12	BK 18	7	3
JM	3	9	GH	4"	10	IB	4	13	3 broedsels 14		
JM2	3	5	FP	5	8	IS	4	6	<hr/>		
JR	3	5	FL	5	10	IY	3	13	Gekraagde roodstaart (7)		
JZ	4"	10	EN	6	8	IR	4	12	FA	7	6
JP	3	6	FKC	3	10	IQ	4	5	FA2	7	6
JK	3	9	FWC	3	10	IP	4	12	2 broedsels 12		
JX	3	10	EZ	5	10	FQ	4	12	<hr/>		
J	2	8	EL	4"	10	FQ2	4	6	Spreeuw (8)		
JZ	7	8	EP	6	8	EW	4	12	AD	10	3
VP	5	12	EP2	6	4	BE	7	12	FM	5	3
JZ	7	11	FQ	4"	8	FG	4	12	2 broedsels 6		
JV	3	9	FF	4"	4	FR	4	12	<hr/>		
JV	6	12	FUC	3	3	GC	4	9	Roodborst (9)		
JD	7	9	JE	5	10	FD	4	9	BC	8	3
			JF	5	10	FY	4	12	<hr/>		
			JG	5	10	EU	4	12	1 broedsel 3		
						GG	4	12	<hr/>		
						GJ	4	14	Roodborst (9)		
						FNC	4	12	<hr/>		
						ET	4	7	1 broedsel 3		
									<hr/>		
									96 broedsels 815		
									2 is de 2de broedsel		
									" is vergroot		
									vliegkat		
									53 broedsels 566		

Niet succesvolle eitjes:

Koolmees:	
DI losgewoeld nest	6x
CL onbevruucht	4x
CU verjagen door wesp	8x
DQ losgewoeld nest	8x
EV overgebleven van 2 legsels	15x
AM vlieggaat vergroot (specht)	10x
AZ vernield door specht	6x
EA eitjes stuk ?	8x
IC door ringmus verjagen	9x
FF onbevruucht	6x
In 13 kastjes overgebleven	29x
Totaal in kastjes	109x

Pimpelmees:

AQ achtergelaten ?	7x
CR kastje op grond	9x
AH bebroed (verlaten)	9x
DR2 vernield?	6x
BQ hommeltje in kastje	3x
DV2 niet afgedekt (verlaten)	8x
P eitjes stuk	8x
EC eitjes op kale bodem (verl.)	4x
AF Onbevruucht (verlaten)	3x
In 9 kastjes overgebleven	13x
Totaal in 18 kastjes	70x

Ringmus:

FGC onbevruucht	1x
FGC2 onbevruucht	5x
IF verlaten	6x
IZ weg?	8x
Totaal in 4 kastjes	20x

ALLERLEI:

BX Bonte vliegenvanger door ringmus vernield	7x
AM Grote bonte specht: verregend (deksel eraf)	4x
BK5 Boomkruiper: door specht vernield	4x
AI Zwarte mees: verlaten	4x
BK6 Boomkruiper: weggehaald	
BK18 onbebroed overgebleven	2x
Totaal in 6 kastjes	25x

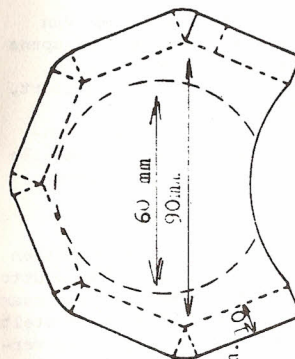
Totaal verloren gegane eitjes 224

Dode vogeltjes in kastjes

AU koolmees jongen (eekhoorn)	10x
DZ koolmees jongen (weg)	2x
AS grote bonte specht (weg)	5x
BK6 boomkruiper jong	1x
BG roodborst jong	1x
In 5 kastjes	19x

Er werden opnieuw 6 kastjes weggehaald t.w. AA-X-BO-AX-DK-ID.

Van de 18 speciale boomkruiperkastjes werden er 10 meer of minder succesvol benut, een mooi resultaat.

6 latten 30 mm x 280 mm.
x 10 mm

bekleding binnen en buitenkant 1½ à 2 mm kurktegels of gewoon boomschors is nog natuurlijker, dus beter, maar moeilijker te verwerken. Plakken met Bisonkit.

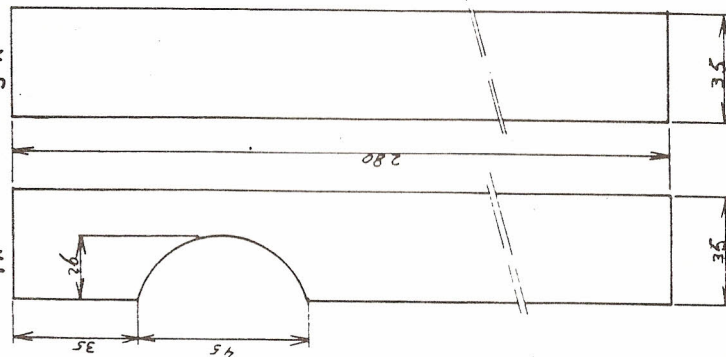
Achterkant geheel open.

Bevestiging tegen boom:

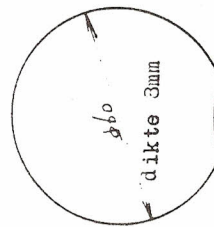
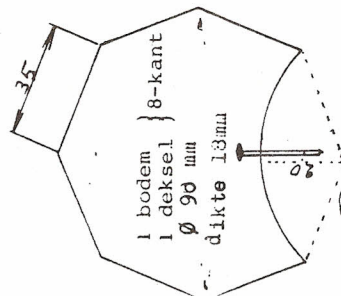
spijker in deksel 15 mm vanaf achterzijde, iets naar buiten buigen. Kram in boom: inhaken. Op bodem binnenzijde water afvoerplankje ø 60 mm spijkereen.

Bescherming tegen specht: tussen latwerk en kurk buitenzijden een blikken plaat plakken. b.v. boterhamworstblik Ophangen minimaal 2.20 m. hoog.

p, v, c. buis is ook goed voor kastje te gebruiken, zelfde bewerking.

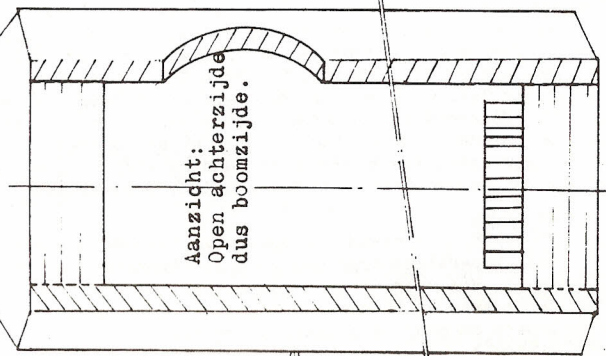

Boomkruiperkast
model: v.d. Cruijssen

waterafvoerplankje
p, v. boomsappen of
uregenen.

boomschors is nog natuurlijker,
dus beter, maar moeilijker te verwerken.

ZEELAND OKTOBER 1983

Ook dit jaar werd er een excursie gehouden naar Zeeland, nu in het weekeinde van vrijdag 28 tot en met zondag 30 oktober. Mede door de demonstratie tegen kernwapens in Den Haag was dit jaar de opkomst nog lager dan vorig jaar (zie Mourik jrg. 8 nr. 4 blz. 136): 5 man, te weten Chris van Swaay, Max van Dongen, William Verpoort, Floor Arts en Dick Heg. Het werd een fantastisch weekeinde. Vrijdagavond arriveerden de drie jeugdigen bij het huisje in Haamstede (Schouwen-Duiveland). Max en Chris hadden al een enerverend ochtendje zeetrek bij Westkapelle meegemaakt. Zij hadden onder andere veel Kleine Jagers gezien en op de terugweg zagen ze nog 7 Geoorde Futen bij de Brouwersdam.

Zaterdag

Vroeg in de ochtend vertrokken we naar Wetsreschouwen, Neeltje Jans, waar we buiten veel koperwiekentrek nog zo'n 15 Steenlopers, een Zilverpleveier en een Rosse Grutto zagen. Het weer versomberde echter, de trek werd minder en daarom reden we door naar de Weverse en Flaauwerse Inlagen. Jammer genoeg werd het net weer tijd voor de steltlopers om naar de slikken op de Roggenplaat te vertrekken: groepje voor groepje verlieten de vogels de hoogwatervluchtplaats. Niettemin zaten er zo'n 50 Kluten, vele Bonte Strandlopers, + 80 Goudplevieren, 300 Tureluurtjes, 43 Brandganzen, + 90 (2 juv.) Rotganzen, vele Steenlopers en wat verderop 2 Kanoetstrandlopers, Rosse Grutto's en trekkende Grauwe Ganzen.

Daarna reden we door naar de Brouwersdam, waar we 2 Oeverpiepers, ♂ en onv. ♂ Brilduikers, 11 trekkende Kleine Zwanen richting noord, honderden Middelste Zaagbekken (♂/onv. (géén ad. ♂♂!)), Eidereend ♀, 2 Drieteenstrandlopers, Paarse Strandloper, Rosse Grutto, Bontjes, Zilverplevier, 2 ♂♂/juv. Blauwe Kiekendieven jagend en tot slot 7 Roodhalsfuten, sommigen nog half in zomerkleed langs de Brouwersdam. De oplettende lezer merkt ogenblikkelijk op dat daar de vorige dag nog 7 Geoorde Futen zaten: dubieus!

Zondag

Deze dag reden we naar Westkapelle, het westelijkste puntje van Walcheren, waar we een spectaculaire zeetrek meemaakten! Onze 3 telescopen keken voortdurend uit over zee en op die manier konden de meeste zeevogels uitstekend worden bekeken/gedetermineerd/geteld.

We zagen van 8.30 tot 11.00 uur:

6 Roodkeelduikers, 2 Parelduikers, 14 "Zeeduikers"; 3 Alken, 1 Zeekoet, 18 Alk/Zeekoet ("Alkidee") supersnel volgen deze vogels voorbij; 119 Futen; 15 Middelste Zaagbekken (♂/onv.); 14 Eidereenden, 327 Zwarte Zeeëenden, 5 Kuifeenden, 6 Bergeenden; 7 Aalscholvers; 4 ad. & 5 juv. & 2 onv. Jan van Genten; 12 Rotganzen; Grote Stern; 442 (!) Dwergmeeuwen, 54 Drieteenmeeuwen; Kleine Jager onv., Middelste Jager onv., beide zéér fraai in de achtervolgingsvlucht te zien. Daarnaast zaten op de dijk: meer dan 100 Paarse Strandlopers, 2 Bonte Strandlopers, 10 Drieteenstrandlopers en zeer fraai maar liefst 16 Sneeuwgorzen. Leuk was de ervaring met een Goudhaantje, dat zo moe was, dat hij op een tas binnen handbereik landde en geruime tijd in de omgeving rondscharrelde. Ook kwamen er nog 3 Sperwers over. Daarna reden we nog even naar de Middelplaat, een plas wat verder landinwaarts, waar nog opvallend veel zat: meer dan 200 Bonte Strandlopers, meer dan 100 Steenlopers, meer dan 110 Zilverplevieren, Krakeenden, een paar Kemphanen, 80 Kluten, Bontbekplevieren en late Kleine Plevier.

In totaal zagen we 106 soorten.

Dick Heg
Passtraat 3
5826 AL Groeningen

WALES ZOMER 1983

Afgelopen zomer ben ik in juli enige tijd naar Zuidwest-Wales geweest, met name naar de kust van Pembrokeshire.

De directe kust bestaat uit steile rotsen, die tot ongeveer 60 meter hoog kunnen zijn. In het binnenland zien we een situatie, zoals we die vroeger ook nog in Nederland zagen: dichtbij het dorp de betere en bemeste gronden, verder er vanaf de weilanden, later de hooilanden en weer later de venen en de allerarmste plekken. Nabij de dorpen vinden we vooral de ook uit Nederland bekende stads- en parkvogels, maar verder weg komen in de vele bossen veel zangvogels als Geelgors, Grasmus en dergelijke voor. In de venen zijn weinig echte moerasvogels, zoals we ze bij ons kennen. Alleen de Rietzanger en de Kleine Karekiet zijn er vertegenwoordigd.

Het meest speciale van het gebied is toch wel de kust. Op eilanden daarvoor broeden veel typische zeevogels en deze kunnen van de vaste wal ook allemaal bekeken worden. Er bestaat bij de meeste eilanden de mogelijkheid om er een rondvaart omheen te maken (£ 2,50) en ook om er een dag op te blijven (£ 1,50 extra). Voor informatie hierover kunt U in Haverfordwest terecht.

Wij verbleven vlakbij de kust ten westen van St. Davids, bij Ramsey Island. Als je overdag aan de kust gaat zitten, dan kun je, als het zoals zo vaak mistig is, op zee vogels zien als Jan van Genten (alleen adulten, vaak jagend), Drieteenmeeuwen, Kuifaalscholvers, gewone Aalscholvers van de Britse ondersoort 'carbo', die op rotsen en niet als de onze in bomen broedt, Noordse Stormvogels, Alken, Zeekoeten en Papegaaiduikers, allemaal soorten waar je in Nederland toch wat geluk bij moet hebben. Volgens ons zal het vooral in september en oktober erg leuk zijn op St. Davids Head, aangezien dit een in zee naar het westen uitstekende rotspunt is, waar veel zeevogels langs zullen trekken. Wij zagen hier bijvoorbeeld al een trekkende Grote Jager. Tegen de avond wordt het zeer de moeite waard om naar St. Davids head te gaan, omdat dan de Noordse Pijlstormvogels, waarvan er 100.000 op een van de eilanden broeden, uit zee terugkeren. Deze vogels blijven namelijk overdag op de volle zee en laten daar hun jongen in de steek om 's avonds en 's nachts terug te keren om hun jongen te voeren. Ze trekken dan in zeer grote aantallen langs St. Davids Head, tot wel 500 exemplaren per minuut.

Op en rond de rotsen verblijven verder nog een reeks typische rotsvogels. Zeer fraai zijn de Raven te zien, als ze rauw roepend door de mist vlak langs je heen langs de rotsen vliegen. Andere typische vogels zijn de Alpenkraai, die buiten Zuid-Europa ook hier broedt, de Oeverpieper (de Engelsen noemen hem liever Rotspieper om hem van de Oeverpiepers uit Scandinavië te onderscheiden, volgens velen gaat het hier echter om dezelfde ondersoort) en de Rotsduif (voor zover deze als zuivere soort nog in Wales bestaat).

Verder het binnenland in zijn er langs vrijwel iedere beek wel Grote Gele Kwikstaarten en Waterspreeuwen te zien. Op de hoogvlakten bij Llandoverly, waar we helaas maar kort waren, zijn onder andere raven, Slechtvalken en Rode Wouwen te zien. Deze laatste soort was in Groot-Brittannië bijna uitgestorven op deze kleine restpopulatie na. Door strenge bescherming heeft hij zich weer kunnen herstellen, zodat hij nu weer vaak jagend kan worden gezien.

Al met al een gebied waar een vogelvakantie, maar ook een gewone, leuk kan worden ingevuld, al is het eten er in het algemeen jammer genoeg erbarmelijk en duur. Er is met name weinig verse groente. De Britten eten blijkbaar alles uit blik.

Chris van Swaay
van der Brugghenstraat 10
6511 SL Nijmegen

RECENSIE

Onlangs is deel 1 van Die Vögel des Rheinlandes verschenen. Het bevat beschrijvingen van de duikers tot en met de alken. Hiertoe behoren onder meer alle watervogels en de roofvogels. In deel 2 zullen de overige soorten zoals de zangvogels beschreven worden. Deel 3 wordt een broedvogelatlas. Deel 4 zal tenslotte de relatie tussen landschap en vogels behandelen. De delen 1 en 2 samen vormen een regionale avifauna, zoals wij die in Nederland kennen van een aantal gebieden.

Het Rheinland, dat een provincie was Pruisen, bestaat niet meer als politiek-geografische eenheid. Het is nu verdeeld over de deelstaten Nordrhein-Westfalen en Rheinland-Pfalz. Ook landschappelijk is het geen eenheid. De Gesellschaft Rheinischer Ornithologen heeft het als werkgebied voor een avifauna uitgekozen, omdat er in 1906 en 1957 al avifauna's over dit gebied zijn verschenen van de hand van achtereenvolgens Le Roi en Neubaur.

Salmorth en het Duitse deel van de Duffelt horen tot het Rheinland en wel tot de zogenoemde Untere Niederrhein, het dal van de Rijn tussen Duisburg en de grens. Het derde Duitse gebied in ons werkterrein, het Reichswald, hoort uiteraard ook bij het Rheinland. Het gebied van de avifauna is 24.000 km² groot en strekt zich uit van Elten tot voorbij Trier. Het omvat dus ook het dal van de Mosel.

Het is verleidelijk deze publicatie te vergelijken met de avifauna van de grote rivieren, die het grootste deel van ons werkgebied omvat. Voor Vogels van de Grote Rivieren is het gehele gebied glotiaal op broedvogels geïnventariseerd. In het Rheinland is dit niet gebeurd. Er loept op dit moment een globale inventarisatie, waarvan het veldwerk in 1983 afgesloten zal worden. De resultaten hiervan worden in deel 3 gepubliceerd. Het dichtbevolkte laagland tussen de grens met Nederland en de lijn Essen-Bonn is ornithologisch redelijk onderzocht, zeker niet veel minder dan het gebied van de grote rivieren. Het dunbevolkte middelgebergte, met name de Eifel en de Hunsrück, is daarentegen grotendeels vrijwel onbekend gebied. Dit maakt het boek onevenwichtig, zoals ook door de schrijvers opgemerkt wordt. Omdat er in tegenstelling tot voor Vogels van de Grote Rivieren weinig speciaal onderzoek voor is verricht, biedt het degene, die goed ingewerkt is in de betreffende literatuur (vooral Charadrius en de Beiträge zur Avifauna des Rheinlandes) relatief weinig nieuws. Het boek biedt wel een goed overzicht. Voor praktisch alle leden van onze vogelwerkgroep zullen de gegevens overigens wel nieuw zijn.

Het grootste algemene hoofdstuk gaat over het leven en werken van de vroege (amateur)ornithologen van het gebied. Deze materie wordt in de meeste Nederlandse (niet in de Friese) regionale avifauna's ten onrechte verwaarloosd. Dit hoofdstuk verschaft een broodnodige indruk van het fragmentarische karakter van de gegevens van vóór 1960 en maakt veel duidelijk inzake het materiaal van de toen meer individueel werkende vogelliefhebbers. In het boek wordt opgemerkt dat wie zich diepgaand wil informeren over het landschap van het Rheinland geen avifauna ter hand nemen moet. Dit is in zijn algemeenheid juist, maar het rechtvaardigt niet de minimale behandeling in 3 pagina's tekst van het landschap. In schril contrast hiermee staan de meer dan 10 pagina's landschapsfoto's. Ik neem dat pas in deel 4 in dit gemis voorzien zal worden.

Bij de weinige exemplaren die ik tot nu toe het gezien is het bindwerk helaas van slechte kwaliteit. Leden van de werkgroep, die alleen geïnteresseerd zijn in de Duffelt en Salmorth, kunnen beter wachten op het boekje in de serie Beiträge zur Avifauna des Rheinlandes, dat eind 1983 zal verschijnen.

Men kan het boek mondeling of schriftelijk bestellen bij Buchhandlung Fingerhut, Kavarinerstrasse 17a, 4190 Kleve, BRD of bij iedere andere boekhandel. Mensen die alleen Duits kunnen lezen, kunnen mijnheer Vingerhoed rustig in het Nederlands schrijven. De afhaalprijs is ± DM 40. Men kan het ook thuis laten sturen.

WERKGEBIED

Rijk van Nijmegen, Overbetuwe ten zuiden van de Linge en ten oosten van RW 75, Duffelt, Salmorth, Reichswald (Kleef), de kop van Limburg, Land van Cuyk, Land van Maas en Waal ten oosten van de lijn Wamel-Megen.

BESTUUR

Voorzitter: Johan Thissen, Hobbemaweg 118, 6562 CW Groesbeek
 1^e secretaris: Laurens Rietveld, Parkweg 50, 6511 BH Nijmegen, 080-231978
 Administratief secretaris: Rob Gorissen, Heilige Stoel 52-12, 6601 VG Wychen, 08894-14716

Penningmeester: Louis Geraets, Burg. van Raaystraat 27, 5437 BC Beers, 08850-20263

WERKGROEPEN

Archief: Peter Brouwer, Pater Brugmanstraat 49, 6522 EH Nijmegen 080-220618

Excursies: Laurens Rietveld, Parkweg 50, 6511 BH Nijmegen, 080-231978

Kunstmatige nestgelegenheid: Wim Schurink, Marialaan 39, 6541 RB Nijmegen, 080-773551

Rivierentellingen: Herman Meekes, de Steekse Acker 12-25, 6546 DD Nijmegen, 080-783301

Roofvogeltellingen: Gerard Miskens, Papenbergseweg 25, 6585 KV Mook, 08896-1767

Vogelkursussen: Johan Thissen, Spoorlaan 22, 6562 AN Groesbeek, 08891-1523

Contactpersoon Werkgroep Land van Cuyk:

Rein Böhmer, Tolsestraat 16, 5363 TC Velp (bij Grave), 08860-3330

Asyls in de regio

H. Huilmond, Rijksstraatweg 303, Beek-Ubbergen, 08895-3376 (roofvogels en uilen)

B. Jansen, Weg door Jonkerbos 5, Nijmegen, 080-551439

S. Reichgelt, Hogewaldseweg 6, Groesbeek, 08891-3195

M. Reijnders, Heijenseweg 51, Gennepe, 08851-1906

J. van der Vaart, Jozef Israëlsstraat 15, 6521 MS Nijmegen, 080-234470

CONTRIBUTIE

Werkende leden f 10,-
 Sympatiserenden f 15,-
 Jeugdleden tot 18 f 5,-
 Gezinsleden f 2,50

GIRONUMMER

4463052 ten name van
 VWG Rijk van Nijmegen e.o.
 Jan van Cuykstraat 46
 5431 GC C U Y K